

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)

L'ASSOCIACIÓ ECOLOGISTA DE LES BALEARS

Manuel Sanchis Guarner, 10
07004 PALMA (ILLES BALEARS)
Tel.: 971 49 60 60 Fax: 971 496078

info@gobmallorca.com
www.gobmallorca.com

Al·legacions al Pla de Residus

Desembre de 2005

INDEX

- Introducció
- Les cendres i les escòries son residus tòxics que el pla de Residus de Mallorca no pot declassificar
- Els objectius de reciclatge, insuficients
- L'impuls de la recollida de matèria orgànica és poc ambiciós
- Més mesures de reducció de residus
- Un 85 % de la inversió prevista en el Pla està adreçada a la construcció dels nous forns de la incineradora
- El Pla de Residus obri la porta al tractament de residus perillosos
- Calendari concret de tancament de la incineradora
- Un nou Pla de Residus
- El cas de Palma: Necessitat d'un pla específic

Introducció

Aquest pla està be enfora de ser el pal que una societat moderna necessita. De fet el que fa és donar llum verda a la construcció de dues noves línies d'incineració que permetrien duplicar la quantitat de residus incinerats. És del tot incomprensible i injustificat que es vulgui duplicar la incineració quan les plantes de separació d'envasos, compostatge i metanització estan infrautilitzades (al 15-25% de la seva capacitat).

No fa una aposta decidida per reciclatge i el compostatge, ni per la reducció de residus.

Incomprensiblement i escandalosament proposa la utilització de les cendres i escòries com a àrids en la construcció i obri la porta a la incineració de residus perillosos.

El GOB critica aquest pla i posa damunt la taula una proposta alternativa que parteix de la base del model que aplica el municipi de Puigpunyent que tan bons resultats dona.

Les cendres i les escòries són residus tòxics que el pla de Residus de Mallorca no pot declassificar

Mitjançant aquest pla, se possibilita que les **cendres i les escòries** resultants de la incineració se puguin utilitzar com a material de construcció, encara que sigui prèvia cimentació. La seva utilització com a material de construcció suposa un risc per al medi i per a la salut dels treballadors, ja que les cendres són substàncies tòxiques a causa de contenir dioxines i metalls pesants, principalment.

Com ja hem manifestat en nombroses ocasions, les cendres i les escòries produïdes per la incineració són residus amb alt percentatge de metalls pesants, tal com demostren totes les analítiques fins i tot les que realitzen els propis administradors.

Un residu d'aquestes característiques ha de ser reprocessat, inertitzat i emmagatzemat a fi d'evitar la dispersió dels elements tòxics de les escòries, essencialment els metalls pesants, com el plom, el níquel, el zinc, cobalt, el crom, cadmi, etc.

La intenció del Consell de Mallorca de desclassificar aquests residus pel que se'ns fa saber que s'empraran com a ferm de la carretera de Manacor, suposa un increment de risc de dispersió i contaminació de conseqüències no previstes, tant per les emissions que se'n derivaran a l'atmosfera com més directament pels treballadors de l'obra o els veïnats de la carreteres.

D'altra banda el pla de residus no és cap instrument per a desclassificar un residu tòxic.

D'altra banda sempre ha criticat el fet que la incineradora de residus de Son Reus, en comptes de resoldre el problema de la proliferació de residus, en crea de nous de problemes, entre ells l'emissió de gasos contaminats a l'atmosfera i la generació de nous residus, com són les cendres i les escòries, molt més tòxics.

En tot cas sempre és més convenient l'emmagatzement de les escòries, prèvia inertització, que no la seva utilització per al ferm de les carreteres

Els objectius de reciclatge, insuficients

Els objectius de reciclatge i recollida selectiva no es fan més ambiciosos, fins i tot menys, ja que s'allarga el termini per aconseguir-los fins el 2013.

Si no s'entén aquest fet encara s'entén menys l'aposta per la incineració, quan les plantes actualment construïdes i en funcionament que hi ha a son Reus i can Canut, estan entre un 15 i un 20 % d'ela seva capacitat.

Ens referim a les plantes de separació d'envasos, compostatge i metanització que es troben totalment infrautilitzades.

Aquest pla de residus ha de contemplar, entre d'altres i en matèria de recollida selectiva les següents mesures:

- increment del nombre de contenidors de recollida selectiva
- millora de la seva distribució
- recollida selectiva domiciliària, de forma obligatòria
- campanya permanent a favor del reciclatge
- recollida selectiva a grans productors
- recollida de matèria orgànica obligada i domiciliària.
- etc

L'impuls de la recollida de matèria orgànica és poc ambiciós

No hi ha un impuls clar a favor de la recollida selectiva de matèria orgànica, a pesar de que aquesta fracció representa més d'un 40 % del total de residus.

La fracció més important que componen els residus és la matèria orgànica encara és pràcticament verge d'iniciatives per a la recollida selectiva, tret de Puigpunyent, Binissalem i Porreres

Des del nostre punt de vista el Pla de Residus ha de plantejar uns objectius mot més ambiciosos pel que fa a la recollida separada de matèria orgànica, amb uns terminis més ajustats i amb les campanyes divulgatives més adequades.

Actualment els residus orgànics recollits a aquests municipis són conduïts a les instal·lacions de Son Reus per a l'elaboració de compost, material apte per a ser utilitzat d'abonament en cultius i jardins.

Els municipis petits, a causa de la poca producció de residus orgànics, el transport cap a planta de son reus representa un cost ambiental i econòmic molt elevat. Es per això que el pla hauria de contemplar la possibilitat de permetre la instal·lació de compostatge a municipis petits.

Més mesures de reducció de residus

La reducció de residus constitueix la primera mesura de qualsevol programa seriós i racional de residus. Aquella frase de “el millor residu és aquell que no se produeix” hauria de centrar la política de residus del Consell.

Està clar que una de les problemàtiques dels residus als nostre país és l'excés en la generació de residus. El consum desaforat, els envasos i embalatges innecessaris, el model de producció, etc. constitueixen causes que fan que la producció de residus s'augmenti d'una forma geomètrica.

Així doncs, la primera de les mesures a implantar és una programació detallada adreçada a la reducció de residus.

Les mesures que es proposen per reduir els residus són molt genèriques, no inclouen instruments ni actuacions concretes. Aquest Pla no inclou l'objectiu de reduir la producció de residus, sinó simplement la “estabilització de la producció per habitant

Vet aquí algunes de les mesures:

- Obligar als grans productors a l'elaboració de plans de reducció i fer-ne un seguiment de les fites aconseguides.
- Obligar a realitzar recollida selectiva interna a edificis públics, hipermercats, hotels, bancs, comerços, etc. Establir un servei de vigilància, i també d'assessorament.
- Aplicar taxes progressives en funció de la producció de residus adreçades a penalitzar les produccions que es considerin excessives en funció de les activitats.
- Penalització econòmica d'activitats i productes productors de residus (envasos no retornables, bosses de plàstic, productes d'usar i tirar...).
- Afavorir fiscalment les empreses que aconseguixen la reducció de residus.

Un 85 % de la inversió prevista en el Pla està adreçada a la construcció dels nous forns de la incineradora

La taxa d'incineració pel 2006 el Consell Insular de Mallorca l'ha incrementat en un 11%. La taxa d'incineració augmenta any rera any, i la pressió sobre la butxaca dels ciutadans és cada dia més elevada. Si s'aprova el nou PDSRSU, la tarifa de residus que pagaran els ciutadans s'incrementarà de forma considerable per poder pagar la nova incineradora.

Aquest pla es basa quasi exclusivament amb la incineració per al tractament dels residus urbans, per això la infraestructura bàsica de tractament és la incineradora. Actualment crema 300.000 tones/any, i es preveu cremar 660.000 tones/any. La duplicació de la planta **costarà més de 300 milions d'euros** (uns 50.000 milions de les antigues pessetes) que haurà de repercutir sobre la tarifa que se cobrarà als ciutadans.

És més barat, econòmicament i ecològicament també, optar per un pla de residus basat en la recollida selectiva, el reciclatge i la reutilització.

A més recollida selectiva de les diferents fraccions de residus (paper/cartró, envasos i vidre) la tarifa ens pot sortir més barata. Actualment si s'augmentes la recollida selectiva suposaria un estalvi de 6 euros per habitant i any (6€/Hab/Any). L'actual previsió de recollida selectiva és d'un 38%, però només es dur a terme un 13%, la qual cosa ha suposat pèrdua de doblers.

Les infraestructures de tractament basats en el reciclatge i reutilització són més barates, una planta de compostatge té un cost d'uns 150 milions de pessetes mentre que una incineradora puja a uns 50.000 milions de pessetes. Valgui l'exemple la proposta d'infraestructures del pla de residus, en exposició pública, on es pot comparar les diverses inversions que es pensen fer.

Compost	1.246.000,00 €	200 milions PTA
Adaptació estacions de transferència	8.000.000,00 €	1.330 milions PTA
Abocador de coa	8.000.000,00 €	1.330 milions PTA
Millores en les plantes de tractament	20.000.000,00 €	3.327 milions PTA
Planta de compostatge	11.500.000,00 €	1.913 milions PTA
Planta de metanització	11.500.000,00 €	1.913 milions PTA
TOTAL	60.246.000,00 €	10.013 milions PTA
Incineració de residus TOTAL	300.000.000,00 €	50.000 milions PTA

Des del govern del Consell Insular de Mallorca es planifica les infraestructures de residus malbaratant els doblers públics. En el juny de 2003 es va inaugurar el parc de tecnologies ambientals amb un seguit d'infraestructures per millorar el tractament de residus urbans des del reciclatge i la reutilització: planta de triatge d'envasos, planta de compostatge, planta de biometanització, amb un cost total de 22.000 milions de pessetes finançat un 30% pel Govern de les Illes Balears i per fons de la Unió Europea. Totes aquestes plantes estan infrutilitzades fins i tot la planta de biometanització no arriba a un 1% de la seva capacitat i la planta de triatge d'envasos a un 30% de la seva capacitat.

Recollida selectiva, reciclatge i reutilització és molt més barat econòmicament pels ciutadans i per les administracions que incinerar.

El Pla de Residus obri la porta al tractament de residus perillosos

Les competències en residus perillosos són, competències plenes, del govern de les Illes Balears i, per tant, corresponen a aquest dur a terme un pla de residus perillosos, ja que les competències dels consells insulars son exclusivament en residus sòlids urbans.

Està clar que el Govern de les Illes Balears no du a terme una política adequada de residus tòxics i perillosos. De fet podem parlar d'una clara incompliment dels seus compromisos i competències.

A més, si a les infraestructures del PDSRSU de Mallorca es permet, entre d'altres, cremar residus perillosos a la incineradora de son Reus, això augmentarà "perillosament" la toxicitat de les cendres i les escòries que genera la incineració de residus. Tenint en compte que el pla permet la utilització de les escòries i les cendres com a matèria prima per fer ciment, asfaltat de carreteres i camins, aparcaments i esculleres als ports, ens trobam en una situació de perillositat ambiental extrema.

Ens trobam, per tant, davant un nou pla de residus sòlids urbans que en realitat és un pla de "residus urbans i perillosos".

Calendari concret de tancament de la incineradora

En sentit contrari, des del nostre punt de vista s'ha d'establir un calendari concret de tancament de la incineradora. Si se fan efectives les mesures a favor de la reducció, recollida selectiva i compostatge podem parlar d'un calendari concret i progressiu de tancament de la incineradora.

Un nou Pla de Residus

La revisió del pla de Residus, que aquests dies es troba a informació pública, que promou el Consell de Mallorca és l'ocasió, des del nostre punt de vista, de promoure un canvi radical en la política i la gestió de residus a l'illa de Mallorca.

Aquesta revisió impulsada pel CIM (amb els vots de PP i d'UM) suposa bàsicament seguir amb el model d'apostar per la incineració com a sistema fonamental per a tractar els residus, i de fet *duplica la seva capacitat, construint nus forns per a cremar els residus.*

- *El GOB proposa un canvi radical en la gestió de residus: el cas de Puigpunyent*

Des de fa més d'un any municipi de Puigpunyent dur a terme, de forma pionera a Mallorca, la recollida selectiva de matèria orgànica. Aquesta recollida se suma a la que ja se duia a terme des de fa anys, és a dir paper, vidre i envasos.

Els primers resultats d'aquesta iniciativa són realment espectaculars: en aquests moments Puigpunyent recull de forma selectiva un 70% dels residus que genera (matèria orgànica, paper, vidre i envasos). Dir d'una altra manera aquest municipi just envia a l'abocador o a la incineradora un 30 % dels residus que produeix.

La comparació d'aquestes xifres amb les de Mallorca l'any 2004 són prou aclaridores

Situació de Mallorca 2004

Tractament	%
Reciclatge	15 %
Incineració i Abocador	85 %
<i>TOTAL</i>	<i>100,00 %</i>

Situació actual de Puigpunyent

Tractament	%
Reciclatge i Compostatge	70 %
Incineració i Abocador	30 %
<i>TOTAL</i>	<i>100,00 %</i>

- Puigpunyent, cinc vegades menys de rebuig que la resta de Mallorca

Les xifres de recollida selectiva i del percentatge de rebuig que va a abocador i incineradora se poden exposar d'una altra manera..

Així els habitants de Puigpunyent aporten a la incineradora i a l'abocador 0,4 kilos per persona i dia, mentre que la resta d'habitants de Mallorca n'aporten 2 kilos/persona/dia, és a dir cinc vegades més.

- Proposta curt termini

Si començam a exportar les iniciatives de Puigpunyent a la resta de l'illa, en poc temps se pot aconseguir el tancament de l'abocador de Son Reus, incrementant les xifres que van a reciclatge o compostatge

Tractament	%
Reciclatge	20 %
Compostatge	25 %
Incineració	55 %
<i>TOTAL</i>	<i>100,00 %</i>

- Proposta mig termini

A mig termini i un pic s'incrementen les mesures de recollida selectiva a Palma i a tots els municipis de l'illa, és perfectament viable tancar la meitat dels forns de la incineradora de Son Reus

Tractament	%
Reciclatge	30 %
Compostatge	40 %
Incineració	30 %
<i>TOTAL</i>	<i>100,00 %</i>

- EL GOB insta al CIM a modificar les seves polítiques residus

El GOB insta una vegada més al Consell de Mallorca a posar en marxa amb la màxima urgència i de forma generalitzada la recollida selectiva de matèria orgànica i al mateix temps a millorar les campanyes i els iniciatives de recollida de vidre, paper i envasos. Al mateix temps el Consell ha d'impulsar amb més contundència i amb mesures legals i de gestió la reducció de residus, descartant ampliar la planta incineradora, ans al contrari a començar a tancar un forn,

La revisió del Pla de Residus que impulsa el Consell, és l'ocasió perfecte per apostar per un nou model que té a Puigpunyent un exemple proper i realista.

El cas de Palma: Necessitat d'un pla específic

Palma, concentra la meitat de la població de l'illa de mallorca, a més de grans part dels equipaments supra-municipals, tal com l'administració pública, la Universitat, l'aeroport, els hospitals, així com una part important de les grans empreses ubicades a l'illa.

A pesar d'alguns increments i algunes millores que ha experimentat recentment la gestió de residus al municipi de Palma, la realitat és encara està molt enfora de la mitjana de Mallorca i sobretot molt lluny del que seria desitjable.

El municipi de Palma, podria ser exemplar pel que fa a la bona gestió dels residus. De fet la capital de l'illa fou pioner dins Mallorca en la recollida selectiva i en el reciclatge.

Per això seria necessari que impulsàs una sèrie d'iniciatives que perfectament podien convertir-la en la capdavantera a Mallorca. De fet, pensam que el Pla de Residus ha d'incorporar una proposta específica per Palma i entre d'altres aplicar mesures com:

- L'increment substancial de contenidors de paper, envasos i de vidre
- La millora de la distribució d'aquests contenidors per dins Palma, a fi que devora cada grup de contenidors en massa (els de color verd), o de recollida pneumàtica n'hi hagi també de paper, de vidre i d'envasos.
- La posada en marxa la recollida selectiva de vidre domiciliària de grans productors (bars i restaurants), així com de paper (administracions, aeroport, Universitat, comerços...)
- L'impuls la recollida selectiva domiciliària a certes barriades i pobles de Palma.
- La distribució de contenidors per envasos (groc) per tot Palma

- L'inici, de forma experimental, de la recollida selectiva de matèria orgànica i en concret se proposa destinar efectivament una de les bústies de recollida pneumàtica a recollida de matèria orgànica.
- La realització de campanya informativa i educativa permanent a favor del reciclatge i el compostatge
- Impulsar un pla integral de residus a totes les oficines, empreses i dependències depenents del Consistori.
- La instal·lació de deixalleries i parcs verds a més indrets de la ciutat. Actualment just n'hi ha un.

El llistat de mesures que proposam és un mínim per començar a redreçar la política de residus de la capital de l'illa i posar-se al nivell de la mitjana de Mallorca.

L'objectiu, però ha de ser molt més ambiciós. Palma hauria de ser capdavantera, com ho fou al seu moment, en la política de residus. Per al GOB, l'impuls a una nova política de residus ha de ser la prioritat de l'Ajuntament de Palma per al 2005.

En cas que Palma no assoleixi els objectius mitjans de Mallorca en un termini determinat, se proposa que el Consell assumeix les competències de gestió de residus que actualment té EMAYA.

Conclusions

El GOB demana en definitiva que se modifiqui el pla presentat en el sentit de que s'ha exposat més amunt i en concret:

- Que no se permeti incrementar la incineració
- Que s'incrementin els objectiu de recollida selectiva i reducció de residus
- Que se posi en marxa de forma obligatòria la recollida de matèria orgànica
- Que no se permeti la utilització de cendres ni d'escòries coma àrids
- Que s'apliquin mesures de reducció de residus
- Que se faci un pla específic per Palma
- Que se plantegi un calendari concret de tancament de la incineradora
- Que se redacti un nou pla